

ВІДДІЛ ОСВІТИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник відділу освіти
Мелітопольської РДА ЗО

Т.М. Безбородих

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо - естетичного напрямку
«Бісероплетіння»

Укладач:

Карушева Віра Василівна,
керівник гуртка Будинку дитячої
та юнацької творчості
Мелітопольської районної ради
Запорізької області

2015 рік

Укладач:

Карушева Віра Василівна – керівник гуртка Будинку дитячої та юнацької творчості Мелітопольської районної ради Запорізької області.

Рецензент:

Тарарухіна А.Є. – вчитель трудового навчання Костянтинівського ліцею «Ерудит», спеціаліст вищої категорії, «старший учитель».

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради Будинку дитячої
та юнацької творчості

Мелітопольської районної ради
Запорізької області

09.01.2015 № 2

ПОГОДЖЕНО

Голова
науково-методичної ради
відділу освіти Мелітопольської
районної державної адміністрації
Запорізької області

Машинська М. Є. Карташова

24.03.2015 № 1

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Національно-культурне відродження України передбачає зростання ролі народознавства в національно-виховному процесі, а відтак і відтворення народних традицій, ознайомлення учнів із надбанням культури та оволодіння ними технікою народних ремесел.

В Україні бісероплетіння має давню історію. Це один із давніших видів декоративно - ужиткового мистецтва, заняття яким, завдяки його багатогранності, грі кольорів, магічному змісту символів і орнаменту, відкриває широке поле для його вивчення, аналізу, дослідження та створення сучасних національних творів.

Навчальна програма розроблена на основі програми «Бісероплетіння» (автори Бровко Т.С., Осадчук І.В.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (лист МОН України від 01.06.2-13 № 1/11-9332), з урахуванням Методичних рекомендацій щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти (лист ІТЗО № 14.1/10-1685 від 05.06.13 року).

Метою програми є формування компетентностей особистості засобами гуртка бісероплетіння.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

- Пізнавальної, що забезпечує ознайомлення з поняттями та знаннями, які стосуються бісероплетіння – одного із видів народної творчості.
- Практичної, що сприяє оволодінню навичками виготовлення різноманітних виробів із бісеру.
- Творчої, що забезпечує формування творчих здібностей.
- Соціальної, що сприяє вихованню дбайливого, шанобливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, формування естетичного смаку, популяризації бісероплетіння.

Програма орієнтована на роботу з дітьми віком від 8 до 17 років і має початковий та основний рівень підготовки. Програма передбачає теоретичні й практичні заняття. Форми занять різноманітні.

Програма початкового рівня розрахована на 1 рік навчання, що дає дітям змогу набути майстерності у виготовленні виробів із бісеру. Програма основного рівня розрахована на 2 роки навчання, на цей час планується вивчення таких технік як: дугове плетіння бісером, плетіння бісером, кругове об'ємне плетіння, декоративна вишивка бісером, обмотка бісером, виготовлення квітів, створення композицій, виготовлення виробів з використанням французької техніки нанизання.

Заняття початкового та основних рівнів навчання проводиться 1 раз на тиждень по 2 години (72 год. на рік).

Завданням педагога є не тільки передача умінь та навичок бісероплетіння, але й навчання гуртківців розуміти красу, вміти підібрати кольори, отримувати естетичну насолоду від роботи.

Завдання навчальної програми:

- ознайомити з українськими народними ремеслами;
- навчити володінню технікою бісероплетіння;
- виховувати дбайливе ставлення та пошану до народних традицій;
- виховувати культуру праці;
- розвинути художній смак, творчу уяву, фантазію, виробити індивідуальний стиль роботи;
- розвинути позитивні якості особистості: працелюбство, наполегливість у досягненні мети, відповідальність за результат власної діяльності.

На заняттях гуртка використовуються наочні посібники, інструкційні картки, вироби з бісеру. Кожне заняття носить навчально-виховний характер: освітній (оволодіння знаннями, вміннями, навичками), розвивальний (розвиток інтелектуальних та емоційно-вольових рис) і виховний (формування моральності й естетичної культури). Під час навчання педагог має дотримуватися дидактичних принципів: доступності в поєднанні з високим рівнем складності, зв'язку теорії з практикою, системності й послідовності, самостійності та активації, індивідуальності й диференціації, оптимізації.

Дітям також пропонується самостійно оцінювати свою роботу. Оскільки робота з бісером вимагає постійної уваги й напруженої роботи очей, потрібно зручно обладнати робоче місце кожного учня. Під час занять необхідно робити перерви для зняття втоми.

Початковий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1	Вступне заняття	2		2
2	Паралельне плетіння.	2	2	4
3	Плетіння дугами.	2	2	4
4	Плетіння пелюстків різної форми.	2	2	4
5	Виготовлення квітів, створення композицій.	2	6	8
6	Кругове плетіння.	2	10	12
7	Сувеніри з бісеру.	2	8	10
8	Прикраси з бісеру.	2	6	8
9	Вишивка бісером.	2	6	8
10	Вироби декоративно-ужиткового мистецтва з бісером та іншими матеріалами.	2	8	10
11	Підсумкове заняття. Конкурси, виставки.	2	-	2
	Разом	22	50	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття. (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Робоча кімната. Інструменти та матеріали. Правила безпеки на заняттях. Розподіл робочих місць.

2. Паралельне плетіння. (4 год.)

Теоретична частина. Технологія паралельного плетіння. Підбір кольорової гами. Систематичні особливості паралельного плетіння.

Практична частина.

Замальовки схем паралельного плетіння. Поєднання кольорів при створенні схем. Виконання пелюстків технікою паралельного плетіння. Виготовлення квіток проліску, соняшника, ромашки, рози.

3. Плетіння дугами. (4 год.)

Теоретична частина. Особливості плетіння дугами. Схематичні особливості плетіння дугами.

Практична частина. Виконання дуговим плетінням дугами (нарцис, тюльпан, пролісок). Створення букетів із виплетених квітів.

4. Плетіння пелюстків різної форми. (6 год.)

Теоретична частина. Стилзація форм. Збільшення розміру виробу. Окрема квітка. Букет. Схеми плетіння пелюсток.

Практична частина. Виконання схем пелюсток квітів. Плетіння пелюстків квітів (ромашки, незабудки). Плетіння листочків. Плетіння гілки петельками.

5. Виготовлення квітів, створення композицій. (8 год.)

Теоретична частина. Правила збирання та зберігання природних матеріалів. Основи композиції. Абстракція в композиції. Колір в композиції.

Особливості оформлення композицій виготовлених із бісеру.

Практична частина. Виконання композицій за задумом вихованців. Оформлення квіткових композицій. Компонування натюрмортів із квітів.

6. Кругове плетіння. (12 год.)

Теоретична частина. Методи бісероплетіння для об'ємних форм. Кругове плетіння. Особливості виготовлення гілки винограду. Особливості виготовлення об'ємних форм тварин.

Практична частина. Виготовлення виноградини технікою кругового бісероплетіння. З'єднання виноградного грона. Виготовлення листя та лози. Оформлення гілки винограду. Виготовлення листочків і стебел.

7. Сувеніри з бісеру. (10 год.)

Теоретична частина. Писанка, як сувенір до Великодня. Технологія клеєння бісеру. Ткані писанки. Техніка виготовлення силяних ажурних писанок.

Практична частина. Виконання клеєної писанки бісером на дерев'яній заготовці. Виконання ажурної писанки. Плетіння верхівок. Виготовлення тканій писанки.

8. Прикраси з бісеру. (8 год.)

Теоретична частина. Способи виконання сучасних прикрас. Різноманітне поєднання бісеру та намиста у сучасних прикрас. Виготовлення прикрас для мам.

Практична частина. Виготовлення святкової прикраси. Виготовлення застібки. Використання та збереження прикрас із бісеру.

9. Вишивка бісером. (8 год.)

Теоретична частина. Вишивка у бісероплетінні. Вишивання художніх мініатюр. Підбір кольорової гами. Робота зі схемами вишивок. Вишивка по прямій лінії.

Практична частина. Вишивка художніх мініатюр за схемою. Виконання основних деталей орнаменту. Використання та збереження вишивок із бісеру.

10. Вироби декоративно-ужиткового мистецтва з бісером та іншими матеріалами. (10 год.)

Теоретична частина. Поєднання бісеру з іншими матеріалами при оздобленні виробів декоративно-прикладного мистецтва. Створення композицій із використанням різних матеріалів.

Практична частина. Виготовлення робіт із використанням різних матеріалів. Обмотування шнуром пляшки, скляки, вази тощо. Виготовлення дзвоників та їхнє оформлення стрічкою, бісером, камінцями.

11. Підсумкове заняття. Конкурси, виставки.

Організація та проведення виставки виробів із бісеру, виготовлених вихованцями гуртка. Відзначення кращих учнів. Завдання на літо.

Основний рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин.		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступне заняття.	2	-	2
2.	Листя простої форми, створення букету.	2	6	8
3.	Багатокольорові пелюстки складної форми.	2	8	10
4.	Плетіння листя складної форми.	2	4	6
5.	Плетіння спареним способом.	2	4	6
6.	Техніка плетіння в хрестик.	2	4	6
7.	Ланцюжки та підвіски.	2	6	8
8.	Виготовлення вітальних листівок.	2	8	10
9.	Морська композиція.	2	10	12
10.	Конкурси, виставки.	-	2	2
11.	Підсумкове заняття.	1	1	2
	Разом	19	53	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття. (2 год.).

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Робоча кімната. Інструменти і матеріали. Правила безпеки на заняттях.

2. Листя прямої форми, створення букету. (8 год.)

Теоретична частина. Стилзація форм. Збільшення розміру виробу. Окрема квітка. Букет. Прийоми оформлення стебла. Композиційні прийоми

створення букету. З'єднання окремих деталей за допомогою дроту і ниток у готовий виріб.

Практична частина. З'єднання окремих пелюсток у квітку. Обмотування стебла нитками. Плетіння листочків простої форми. Поєднання квітів з листям і створення букетів.

3. Багатокольорові пелюстки складної форми. (10 год.)

Теоретична частина. Кольорова гама сонячного спектра. Теплі й холодні кольори. Підбір кольорової гами. Світловий і кольоровий контрасти. Пелюстки складної форми.

Практична частина. Виконання схем дво- та трикольорових пелюсток. Плетіння двокольорових пелюсток. Плетіння пелюсток із зубчиками (волошка, лілія, в'юнок).

4. Плетіння листя складної форми. (6 год.)

Теоретична частина. Форми листочків. Стилізація. Гілка виконана петельками.

Практична частина. Виконання схем за зразками. Виконання схем за предметом. Плетіння за схемою. Самостійна побудова схем. Плетіння листочків. Плетіння гілки петельками

5. Плетіння спареним способом. (6 год.)

Теоретична частина. Квіти складної форми. Схеми квітів складної форми. Спарений спосіб плетіння. Нарощування дроту.

Практична частина. Виконання схем квітів складної форми. Плетіння спареним способом.

6. Техніка плетіння в хрестик. (6 год.)

Теоретична частина. Матеріали для нанизування. Техніка низання бісеру: пряме та зворотнє нанизування, хрестик, краплинка. Прийоми закріплення нитки. Нанизування нитки. Вузли.

Практична частина. Низання ланцюжків у хрестик. Закріплення нитки.

7. Ланцюжки та підвіски. (8 год.)

Теоретична частина. Підвіски – популярні елементи бісерних виробів. Форми і розміри підвісок. Класифікація підвісок (проста підвіска – петелька,

підвіска з квіткою). Схеми підвісок. Будова китиці з бісеру. Історія створення ланцюжків. Ланцюжки з хрестиком та петелькою. Схеми плетіння за схемою.

Практична частина. Виконання схем. Виготовлення підвісок. Нанизання китиці. Плетіння різноманітних ланцюжків за схемою.

8. Виготовлення вітальних листівок. (10 год.)

Теоретична частина. Вітальна листівка. Композиційне рішення виробу. Закони композиції: цілісність, підпорядкування єдиному задуму. Засоби композиції: ритм, симетрія, асиметрія.

Практична частина. Плетіння різноманітних елементів для створення композиції.

9. Морська композиція. (12 год.)

Теоретична частина. Плетіння однакових частин виробу. Плетіння кораловим способом. Багатокольорове плетіння. Складові частини панно. Схеми плетіння різнокольорових риб. Схеми плетіння водоростей. Основи композиції.

Практична частина. Плетіння виробів у вигляді різнокольорових риб. Плетіння виробів у вигляді водоростей і квітів водяних рослин. Збирання панно.

10. Конкурси, виставки. (2 год.)

Практична частина. Організація та проведення виставок робіт вихованців.

11. Підсумкове заняття. (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік. Відзначення кращих гуртківців. Завдання на літо.

Основний рівень, другий рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступне заняття.	2	-	2
2.	Український вінок.	2	8	10
3.	Виготовлення прикрас за народними зразками.	2	4	6
4.	Плетіння ланцюжків у одну низку.	2	6	8
5.	Виготовлення сувенірів до свят.	2	10	12
6.	Виготовлення колекції метеликів.	2	10	12
7.	Виготовлення новорічних листівок.	2	8	10
8.	Виготовлення вітальних листівок.	2	6	8
9.	Конкурси, виставки.	1	1	2
10.	Підсумкове заняття.	1	1	2
	Разом	18	54	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття. (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Робоча кімната. Інструменти та матеріали. Правила безпеки на заняттях.

2. Український вінок. (10 год.)

Теоретична частина. Квітки-обереги, з яких складають вінок. Призначення стрічок у вінку. Схеми квітів.

Практична частина. Плетення окремих пелюсток. Виготовлення квітів з окремих пелюсток. Плетення стрічок. Плетення листочків. Виконання колективної роботи «Український вінок».

3. Виготовлення прикрас за народними зразками. (6 год.)

Теоретична частина. Народні прикраси з бісеру. Плетення ланцюжків у півтора та два ряди. Намисто, браслети, кулони, гердани. Схеми виконання ажурних з'єднань.

Практична частина. Низання ланцюжків з ажурним з'єднанням. Низання сіток. Плетення браслетів і купонів.

4. Плетіння ланцюжків в одну низку. (8 год.)

Теоретична частина. Щільний однорядний ланцюжок. Щільний багаторядний ланцюжок. Багаторядний ланцюжок із зубчиками. Ажурний багаторядний ланцюжок. Схеми ланцюжків.

Практична частина. Виготовлення щільного однорядного ланцюжка. Виготовлення багаторядного ланцюжка. Виготовлення ажурного багаторядного ланцюжка. Виготовлення багаторядного ланцюжка способом часткового з'єднання.

5. Виготовлення сувенірів до свят. (12 год.)

Теоретична частина. Схеми низання дугами. Схеми плетіння виробів у формі серця. Схеми плетіння ланцюжка із сердечками.

Практична частина. Плетіння виробів у вигляді квітів за допомогою низок бісеру. Плетіння виробів у формі серця. Плетіння ланцюжка з серцями. Плетіння брошки у вигляді комахи. Плетіння брошки «бджола».

6. Виготовлення метеликів. (12 год.)

Теоретична частина. Бесіда про охорону природи. Метелики, занесені до Червоної книги. Схеми плетення повітряних рядків. Плетення виробів з окремих деталей.

Практична частина. Плетення метеликів за схемами. Самостійна робота за темою «Плетіння метеликів».

7. Виготовлення новорічних листівок. (10 год.)

Теоретична частина. Традиції святкування новорічних свят. Новорічна листівка. Особливості новорічної композиції.

Практична частина. Плетення різноманітних виробів з бісеру: гілка ялинки, шишка, снігова баба тощо. Складання новорічних листівок з окремих частин.

8. Виготовлення вітальних листівок. (8 год.)

Теоретична частина. Вітальна листівка. Композиційне рішення виробу.

Закони композиції: цілісність, підпорядкування єдиному задуму. Засоби композиції: ритм, симетрія, асиметрія, рівновага.

Практична частина. Плетіння різноманітних елементів для створювання композиції.

9. Конкурси, виставки. (2 год.)

Практична частина. Організація та проведення виставок робіт вихованців.

10. Підсумкове заняття. (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік. Відзначення кращих гуртківців. Завдання на літо.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати.

- основи кольорознавства;
- різні техніки виготовлення прикрас із бісеру;
- основні принципи композиції;
- особливості кругового плетіння бісером;
- особливості вишивки у бісероплетінні;
- цикл українських народних обрядів і свят;
- способи виготовлення писанок із використанням рубки та бісеру;
- види та аксесуари народного одягу;
- способи поєднання техніки бісеру з іншими техніками декоративно-ужиткового мистецтва (аплікація, в'язання, писанкарство).

Вихованці мають вміти:

- самостійно складати схеми;
- нанизування бісеру різними способами;
- виготовляти квіти з бісеру;
- складати композицію з бісеру;
- читати схеми візерунків;
- складати візерунки;
- вишивати бісером;
- самостійно підбирати кольори для виробу, композиції;
- складати різні квіткові композиції та оформляти їх.

Орієнтовний перелік обладнання для роботи гуртка

Основне обладнання	Кількість
Матеріал	
Набір бісеру	20 к-т
Набір стеклярусу	20 к-т
Набір ниток № 80-100	10 к-т
Набір капронових ниток № 80	10 к-т
Моток ліски	20 шт.
Калька під олівець	2 рул.
Клей ПВА	10 шт.
Пристосування	
Набір рамок	20 к-т
Інструменти	
Голка для бісеру	40 шт.
Голка звичайна	20 шт.
Наперсток	20 шт.
Ножиці побутові	20 шт.
Лінійка дерев'яна 300 мм	20 шт.
Лекало	20 шт.
Пензлик	20 шт.
Таблиці, плакати	
Види плетіння	1 к-т
Вишивка бісером	1 к-т
Плетіння бісером	1 к-т
Правила техніки безпеки	1 к-т
Картка для індивідуальної роботи	
Схеми плетіння виробів із бісеру	20 наборів

ЛІТЕРАТУРА

1. Вірко О. Кол`є, сережки та браслети з бісеру. – К.:Скіф, 2013. – 64 с.
2. Карлесси М. А. Новые идеи поделок из бисера. – Харьков: Книжный клуб «Клуб семейного досуга», 2014. – 80 с.
3. К. Веннер Дельп. Цветы, букеты и композиции из бисера. – Харьков: Книжный клуб «Клуб семейного досуга», 2013. – 128 с.
4. Котова И.Н., Котова А.С. Очарование цепочки. Теория композиции. –СПб.: МиМ, 1998. – 48 с.
5. Кузмина Е.В. Волшебство стеклянных шариков.. Картины и панно из бисера. – Ростов-на-Дону, 2006. – 189 с.
6. Курочкін О.В. Новорічні свята українців. Традиції і сучасність. - К.: Наукова думка, 1978. – 191 с.
7. Лындина Ю. Фигурки из бисера. - М.: Культура и традиции, 2005. – 82 с.
8. Петрунькина А. Фенечки из бисера. - СПб.: Кристал, 1998. – 184 с.
9. Успенская М. Бисер. Шаг за шагом. – Харьков: Книжный клуб «Клуб семейного досуга», 2005. – 64 с.
10. Художні промисли: теорія і практика/Відп. ред. О.К. Федорук – К.: Наук. думка, 1985. – 603 с.

